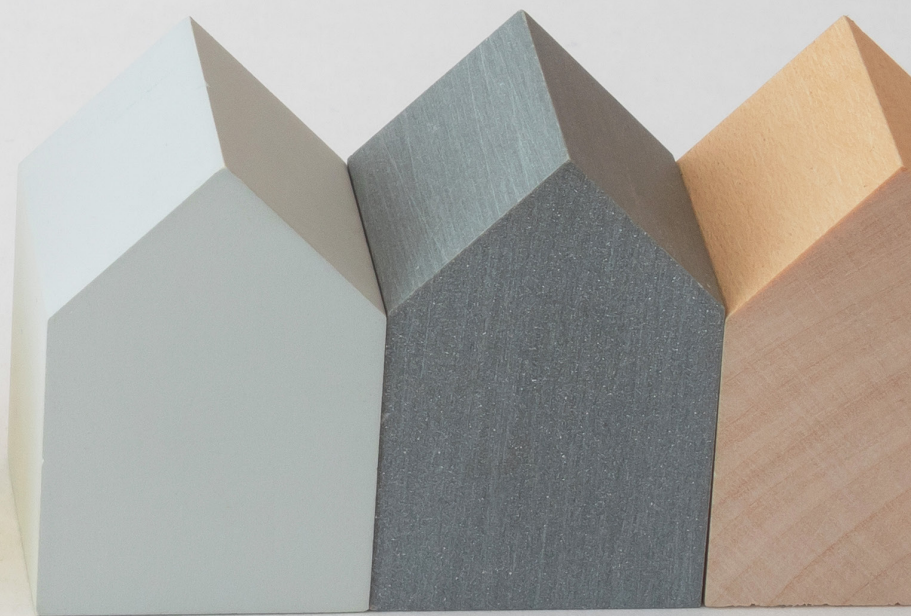

ПЪТНА КАРТА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ЖИЛИЩНИЯ СГРАДЕН ФОНД

ВТОРО ПРЕРАБОТЕНО ИЗДАНИЕ

1. КЪДЕ СМЕ СЕГА?

Целогодишно обитавани сгради, които се нуждаят от енергийно обновяване:

1. МНОГОФАМИЛНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ/БЛОКОВЕ

66 865

Сгради, бр.

117 158 877

Полезна площ, м²

1 640 120

Жилища, бр.

2. ОБНОВЕНИ СГРАДИ ПО ОПРР 2007-2013 И 2014-2020 И НПЕЕМЖС

– само 4,2% от многофамилните жилищни сгради за период от 14 години!

Тип инфра-структура/тип сгради	Общо в страната	Обновени сгради бр.	Обновени сгради %	Оставащи за обновяване бр.	Оставащи за обновяване %
Многофамилни жилищни сгради/блокове брой	66 865	2 809	4,2%	64 056	95,8%

3. ОБНОВЕНИ СГРАДИ С ДОБАВЕНИ НОВИ СГРАДИ ПО НПВУ

– само 5,4% от многофамилните жилищни сгради за период от 20 години!

Въпреки че все още няма информация въз основа на подадените заявления, при средна площ на обновените сгради по НПЕМЖС от 5654,90 м², може да се изчисли¹, че при заложения бюджет и референтни стойности в двата етапа от програмата ще бъдат обновени 781 сгради.

Тип инфра-структура/тип сгради	Общо в страната бр.	Обновени сгради бр.	Обновени сгради %	Оставащи за обновяване бр.	Многофамилни жилищни оставащи за обновяване %
Многофамилни жилищни сгради/блокове брой	66 865	3590	5,4%	63 275	94,6%

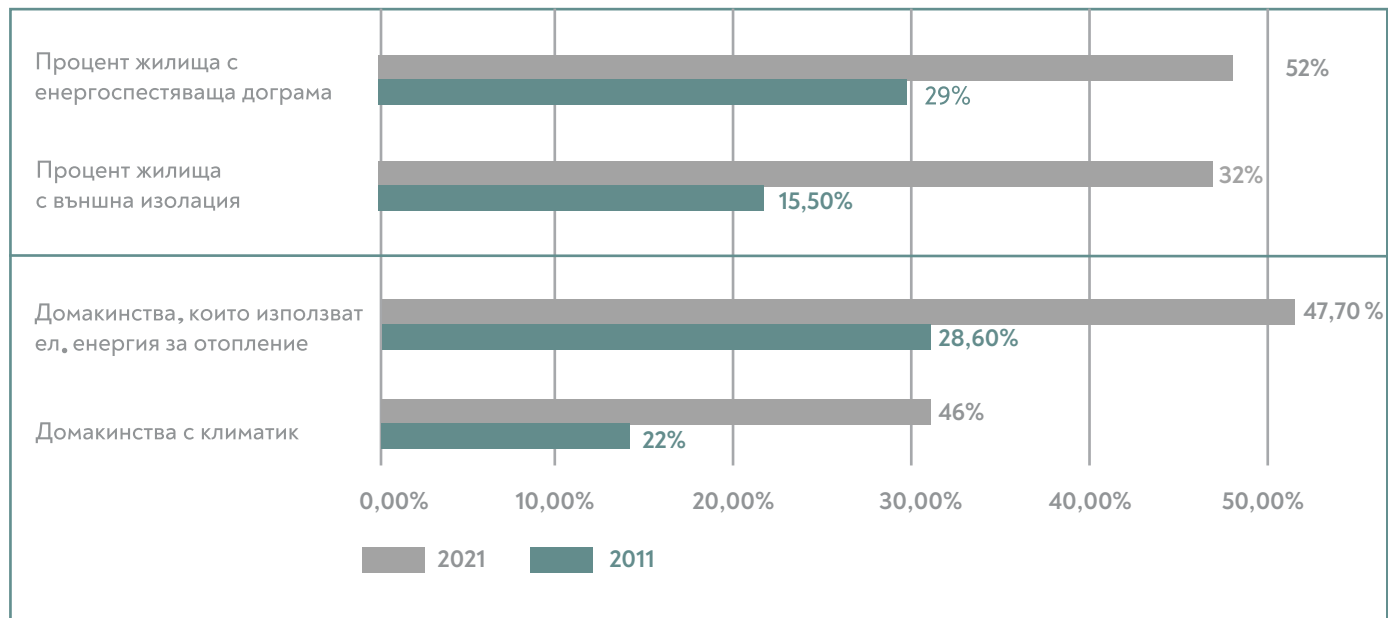
4. ПРИЛОЖЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

– 100% безвъзмездна финансова помощ в процес, управляван и контролиран от общините.

5. ОТНОШЕНИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ КЪМ МЕРКИТЕ ЗА СГРАДНО ОБНОВЯВАНЕ

В същото време данните от преброяването сочат, че броят на жилищата с външната изолация за последните 10 години се е удвоил. При енергоспестяващата дограма се отчита ръст от 23%, като над половината обитавани жилища в страната са с подменени прозорци. По същия начин стоят нещата и с отоплението и охлаждането: ако през 2011 г. 22% от домакинствата са имали климатик, през 2021 г. процентът се е удвоил и вече достига 46.

ПРОЦЕНТ ЖИЛИЩА С ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩА ДОГРАМА И ТАКИВА С ВЪНШНА ИЗОЛАЦИЯ

Очевидно е, че гражданите инвестират достатъчно собствени средства в енергийната ефективност на домовете си, но това се прави неорганизирано и по начин, който не оползотворява максималните възможности за енергоспестяване.

¹ Средна площ на сграда: 5 654,90 (отчет на НПЕЕМЖС за 2022)
Бюджет НПВУ етап 1: 1 129 881 600, референтна стойност (средна): 336 лв./м², Сзраги: ~595
Бюджет НПВУ етап 2: 282 470 400, съфинансиране: 70 617 600, общо: 353 088 000, референтна стойност (средна): 336 лв./м², сзраги: ~186
Общо сзраги: 781

II. КАКВО ИСКАМЕ ДА ПОСТИГНЕМ?

1. ЕВРОПЕЙСКА РАМКА

- С приемането на Европейския законодателен акт за климата през м. юни 2021 г. ЕС си постави обвързваща цел за **намаляване емисиите на парникови газове най-малко с 55% до 2030 г. и постигане на климатична неутралност до 2050 г.**;
- **Сградите са ключови за постигане на целите**, тъй като те са отговорни за 40% от потребяваната енергия и 36% от свързаните с нея емисии на парникови газове;
- Европейското законодателство в областта бе изцяло преразгледано в рамките на **пакет „Подготвени за цел 55“ (Fit for 55 package)**, за да приведе действащите закони в съответствие с новите по-високи амбиции за 2030 и 2050 г.;
- Ревизираната **Директива за енергийна ефективност** задава цел за **11,7% спестявания при потреблението на първична енергия** спрямо референтния сценарий към 2020 г., както и:
 - законово изискване за поставяне на **енергийната ефективност на първо място** при вземането на решения за планиране и инвестиции
 - изискване държавите членки **да обновяват поне 3%** от общата площ на всички обществени сгради годишно
 - приоритизиране на мерките за енергийна ефективност за уязвимите потребители и **енергийно бедните домакинства**
- Ревизираната **Директива за енергийните характеристики на сградите** въвежда:
 - изискване за **дълбоко енергийно обновяване** на сградите
 - **минимални стандарти** за енергийните характеристики на съществуващите сгради за насърчаване на скоростта и дълбочината на обновяване
 - разработване на **мрежа от консултантски услуги** (паспорти за сградно обновяване, цифрови сградни дневници, услуги „на едно гише“)
 - създаване на финансови механизми на принципа „Плащай, докато спестяваш“ („Pay-as-you-save“)

2. НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ

Целите за сградно обновяване са заложили в Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. и са **многократно по-високи** от постигнатото до този момент – както като обхват, така и като очаквани енергийни спестявания.

Показател	Мярка	2021-2030	2031-2040	2041-2050
Спестена енергия общо	GWh	2 917	6 502	7 329
Жилищни сгради	GWh	2 477	5 694	6 294
Обновена площ	м²	22 203 509	49 570 668	55 823 015
Жилищни сгради	м²	19 026 656	43 735 175	48 343 297
Спестяване на емисии CO2	тон	1 306 435	2 891 610	3 274 453
Жилищни сгради	тон	1 065 184	2 448 461	2 706 441

Източник: Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.

III. КАК НЕЗАБАВНО
ДА УВЕЛИЧИМ
ДЪЛБОЧИНАТА,
СКОРОСТТА И
МАЩАБА НА
ЕНЕРГИЙНОТО
ОБНОВЯВАНЕ
НА ЖИЛИЩНИТЕ
СГРАДИ?

Най-важната и абсолютно задължителна реформа в политиките за сградно обновяване е преминаването от механизъм на 100% безвъзмездно финансиране към постепенно **увеличаване на самоучастието на собствениците** с цел значително увеличаване на броя обновени сгради. Причините за това са следните:

- при национална цел за обновяване до 2030 г. на 19 026 656 м² жилищна площ НПВУ приема цел от обновени 3 688 900 м² към 2026 г.;
- при заложения механизъм **ще бъдат обновени едва 781 сгради от 64 056, които имат нужда от обновяване**, без яснота за наличието на паралелни механизми;

→ продължаването на 100-процентово безвъзмездно финансиране води до **неоправдани очаквания към държавата и общините**, безотговорност от страна на собствениците и negliжиране на задълженията за поддържане на сградите;

→ губи се възможност да се **привлече огромен частен ресурс**, който да помогне за растежа на местната и националната икономика. В средносрочен план привлеченият капитал би следвало да е поне четири пъти повече от субсидията.

1. НАСТОЯЩО СЪСТОЯНИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТ 9а КЪМ НПВУ

Проект 9а към НПВУ „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд“ предлага първа стъпка за плавно преодоляване на този проблем с ясни времеви очертания. За съжаление продължават да отсъстват механизмите за успешно осъществяване на този преход.

Работен пакет 1:

продължи познатата досега практика на 100-процентово безвъзмездно финансиране.

Работен пакет 2:

предлага финансиране за около 200 сгради при 80% съфинансиране за кандидатстващите след 01.06.2023 г.

Това е ясен сигнал за намерението да се преодолее досегашната практика и да се осъществи първата стъпка от подобна пътна карта, но в настоящия си вид рискът за неуспех при прилагането му и компрометиране на бъдещи усилия в тази посока е изключително висок.

Това е така, защото отново не е отделен ресурс за ключови елементи за успешното провеждане на политиките за обновяване като достъпни и ефективни **финансови инструменти, контрол на качеството, мониторинг на резултатите, обучение и квалификация** на участващите в инвестиционния процес, интензивна **комуникационна кампания** на национално и местно равнище. Не е засегнат въпросът за включването на **уязвимите потребители** и не е определен ресурс за това. За да бъде подобен механизъм успешен, са необходими редица паралелни реформи, най-важните от които са:

- наличие на функциониращи финансови механизми за осигуряване на самоучастие на собствениците, от които да не се изисква първоначална инвес-

тиция, а изплащането на заемите да започне след осъществяването на мерките и съответно, генерирането на спестявания;

- продължаване на подкрепата за уязвими домакинства чрез запазване на безвъзмездното финансиране;

- наличие на обучени, сертифицирани и функциониращи специализирани посредници (проектни мениджъри), които да съдействат на етажните собствениности през всички етапи на инвестиционния процес;

- налагане на работещи механизми за контрол на качеството и доказване на резултатите;

- активна и професионално реализирана комуникационна кампания на национално и местно равнище;

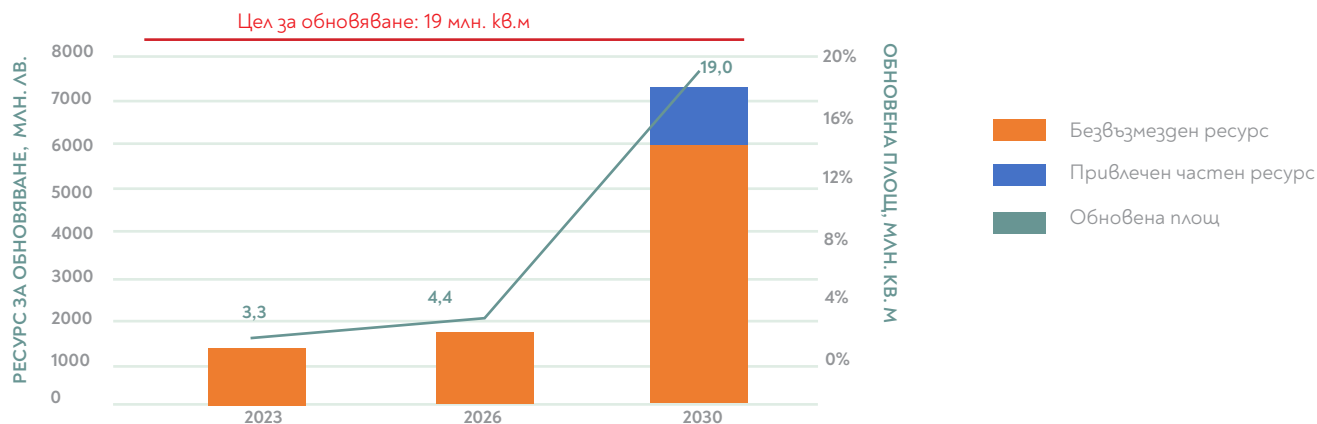
- обучения на обследващи фирми, проектантите, изпълнители.

Единствено при изпълнението на тези условия е възможно да се реализират националните цели за сградно обновяване в пълния им обем и да се генерират всички икономически, социални и екологични ползи от изпълнението им. Това е свързано с разработването на ясна дългосрочна финансова рамка с конкретни условия за постепенното намаляване на безвъзмездното финансиране за неенергийно бедните собственици и увеличаване на привличения ресурс.

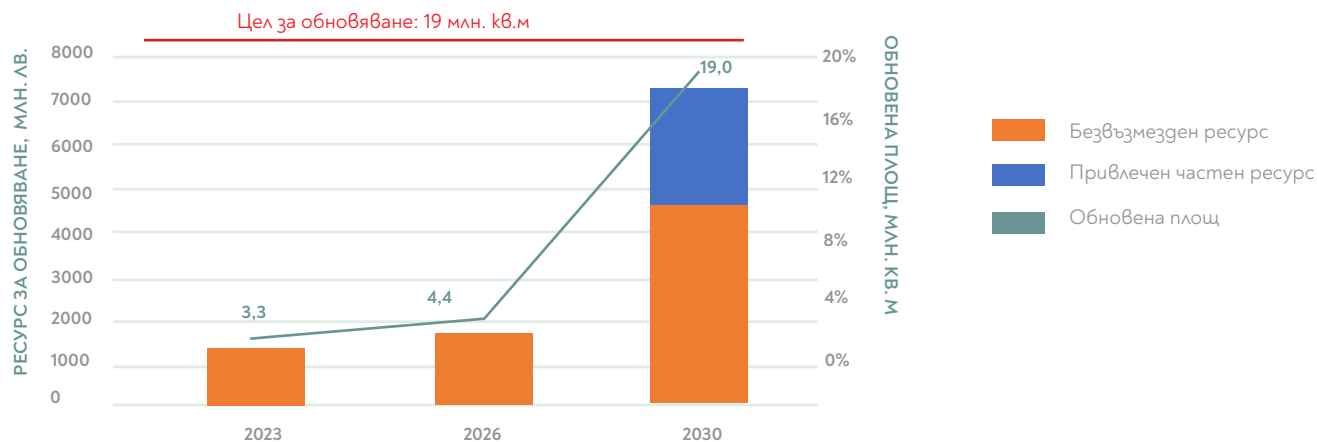
2. СЦЕНАРИИ ЗА ВЪЗМОЖНИ ИНВЕСТИЦИИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ДО 2030 г.

Както вече стана ясно, националната цел за сградно обновяване от 19 026 656 м² няма как да бъде постигната по този начин. Както се вижда от графиките по-долу, при запазването на 20% самоучастие необходимият публичен ресурс за периода 2027-2030 г. ще е над 4,7 милиарда лева, без да се отчитат възможни допълнителни социални или комуникационни разходи. Дори и при 50% самоучастие, необходимата сума е близо 3 милиарда лева, което при изчерпани възможности за финансиране от европейския бюджет също изглежда трудно изпълнимо.

СЦЕНАРИЙ „ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА ЗА ОБНОВЯВАНЕ С 20% СОБСТВЕНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ“

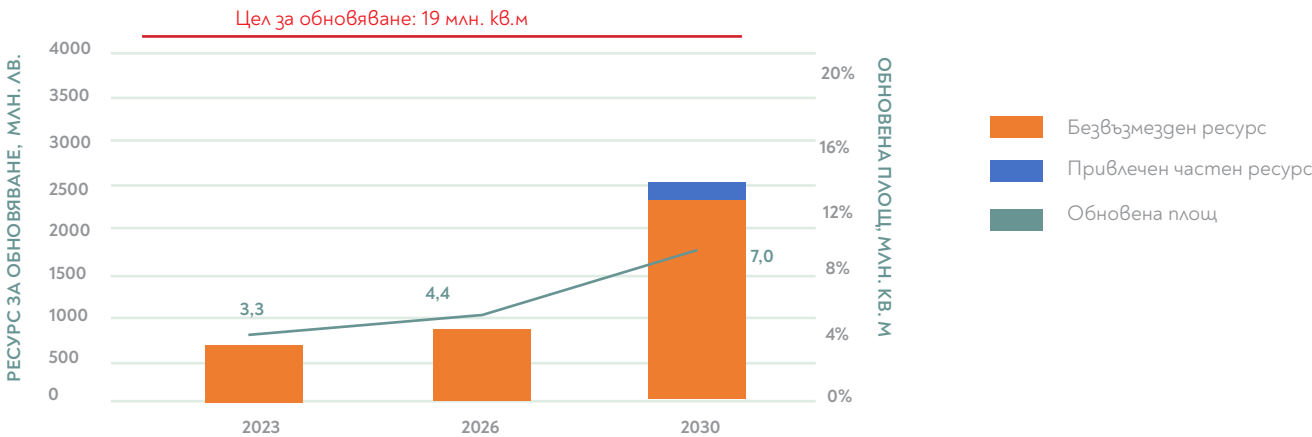

СЦЕНАРИЙ „ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА ЗА ОБНОВЯВАНЕ С 50% СОБСТВЕНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2027-2030 г.“

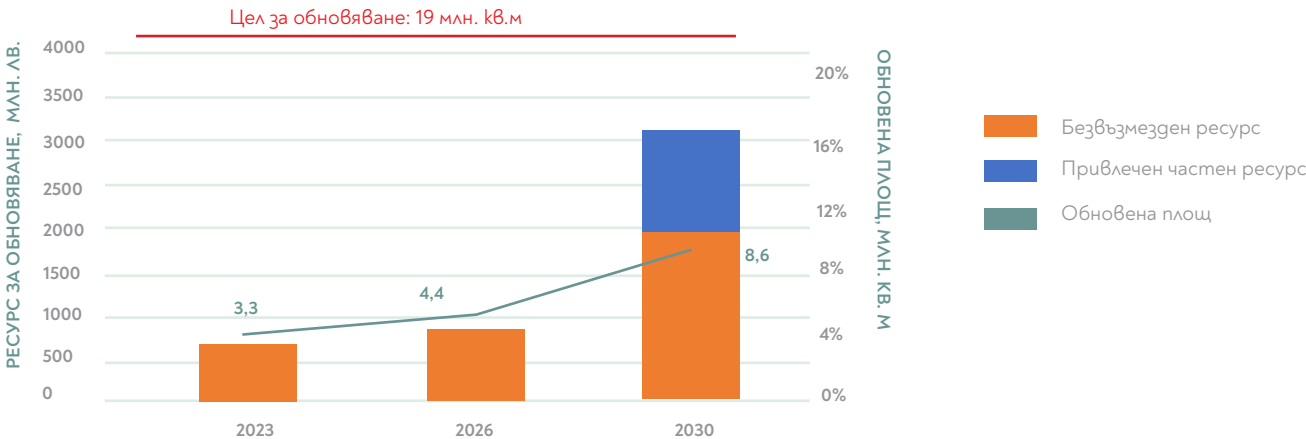

Въпросът в момента е колко най-много можем да постигнем реалистично, като от графиките е видно, че удължаването на настоящите практики води до пренебрежими резултати, а за значителен напредък продължават да са необходими същите бързи и решителни реформи, за които професионалната общност настоява от години, и преди всичко – атрактивен финансов механизъм, с който да бъде осигурено самоучастието на гражданите.

СЦЕНАРИЙ „ПОДДЪРЖАНЕ НА РАВНИЩЕТО НА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ НА ГОДИШНА БАЗА И 20% СОБСТВЕНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

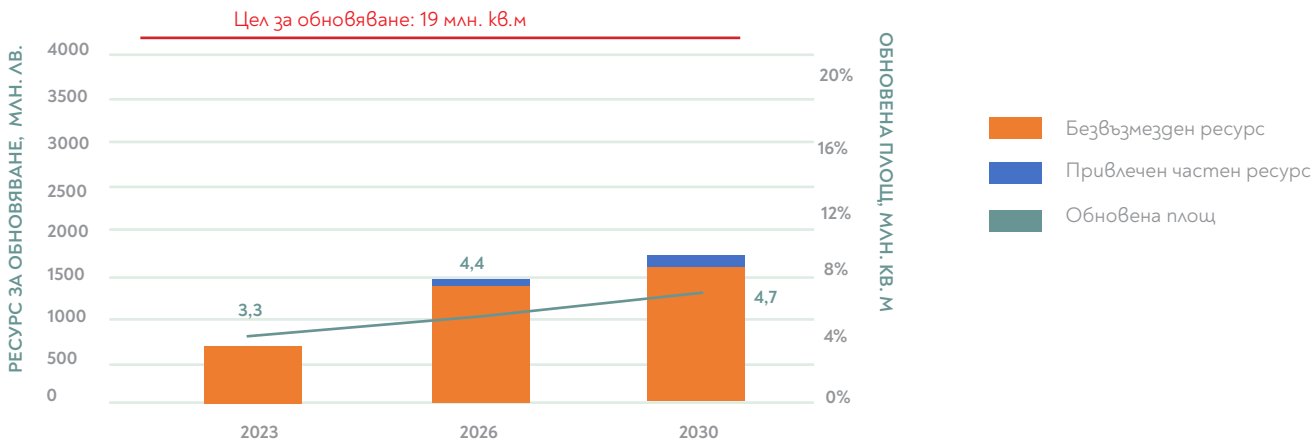

СЦЕНАРИЙ „ПОДДЪРЖАНЕ НА РАВНИЩЕТО НА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ НА ГОДИШНА БАЗА И 50% СОБСТВЕНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2027-2030 г.“

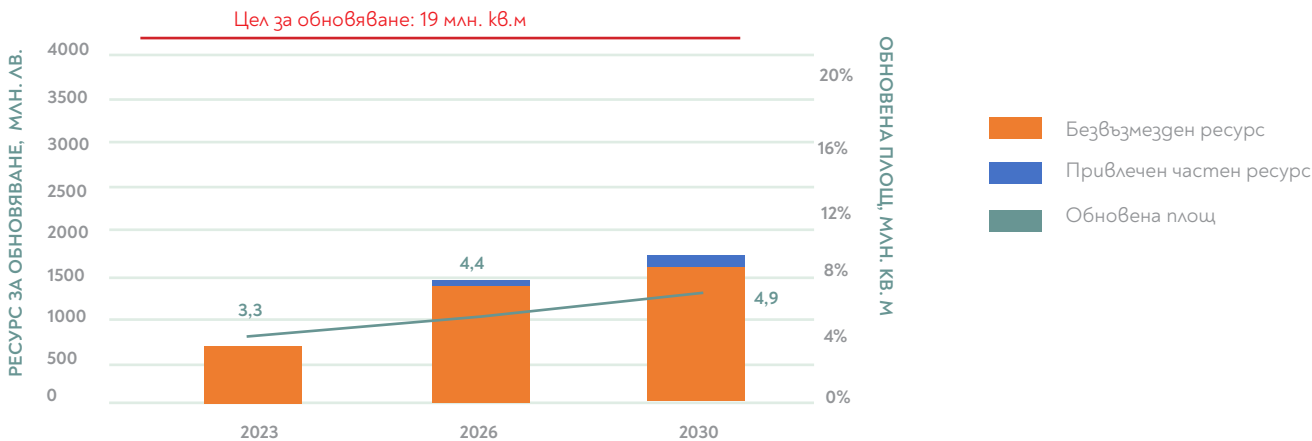

В горните две графики предполагаме, че във всяка от годините държавният бюджет ще осигурява ресурс, идентичен с този, осигурен от НПВУ и разпределен за периода 2021-2026 г. Още по-зле изглеждат нещата, когато възприемем темп на намаляване на публичния ресурс, идентичен с разликата между средствата, заделени за етап 1 и етап 2 от Програма 9а на НПВУ. Това обаче с оглед настоящата ситуация за съжаление изглежда като по-реалистичен вариант.

СЦЕНАРИЙ „НАМАЛЯВАЩ БЕЗВЪЗМЕЗДЕН РЕСУРС И 20% СОБСТВЕНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ“

СЦЕНАРИЙ „НАМАЛЯВАЩ БЕЗВЪЗМЕЗДЕН РЕСУРС И 50% СОБСТВЕНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2027-2030 г.“

3. ПРИЛОЖИМИ ФИНАНСОВИ МЕХАНИЗМИ

Национален фонд за декарбонизация

От горните графики е видно, че без запазването и дори увеличаването на обема на инвестирания публичен ресурс с паралелно намаляване на грантовия компонент е невъзможно постигането на каквито и да било приемливи резултати. Пазарното налагане на подобен подход обаче е немислимо без съществуването на достъпни и атрактивни финансови механизми. За тази цел бе предвидена реформа С4.R1 „**Създаване на Национален фонд за декарбонизация**“ към Националния план за устойчивост и развитие, но въпреки доклада, изготвен от Европейската инвестиционна банка, ПрайсуотърхаусКупърс и Екорис с подкрепата на ГД „Реформи“ на ЕК, реални стъпки по неговото създаване няма. Единственото известно действие до този момент – решението по т.4 от Протокол №53 от заседанието на Министерски съвет на 14.12.2022 г., съгласно което е одобрен доклад „за даване на съгласие за предприемане на необходимите действия във връзка с трансформирането на Фонд „Енер-

гийна ефективност и възобновяеми източници“ в *Национален декарбонизационен фонд*“ – противоречи на препоръките на доклада, изработен с чрез техническата помощ, предоставена от ГД „Реформи“. В него като първи и най-добър вариант се препоръчва организирането на Национален декарбонизационен фонд като **звено в Министерски съвет с правомощия да дава мандат на съществуващите публични финансови механизми** – Фонд на фондовете, Българска банка за развитие, Фонд ФЛАГ, ФЕЕВИ, НДЕФ – да създават специализирани инструменти в подкрепа на политиките за декарбонизация на сградния фонд. Заедно с ясно изразената политическа воля това би позволило бързо и ефективно реализиране на много от инструментите, описани по-долу и вече идентифицирани от Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.

Специализирани кредитни линии от търговските банки

СИЛНИ СТРАНИ: привличане на частен финансов ресурс, развита клонова мрежа, дейността е в рамките на компетентностите и интересите на банките, възможност за бързо структуриране и реализация на продукта.

СЛАБИ СТРАНИ: липса на практика за отпускане на кредити към сдружения на собственици, лош опит от предходни програми, липса на установени гаранционни механизми, опасност от високи лихви при липса на специален механизъм за финансиране на лихвите.

НЕОБХОДИМИ УСЛОВИЯ: згаранционен механизъм чрез ББР или Фонд на фондовете, а в бъдеще – бъдещия Национален фонд за декарбонизация; функциониращи проектни мениджъри (специализирани посредници).

Специализиран държавен револвиращ/гаранционен фонд

СИЛНИ СТРАНИ: заеми при облекчени условия, възможност за техническа помощ, възможност за предоставяне на гаранции по кредити към търговски банки, по-високо доверие в публична институция.

СЛАБИ СТРАНИ: малък обем, липса на развита клонова мрежа, липса на експертен капацитет, високи административни разходи. В момента ФЕЕВИ, който представлява подобна институция, не притежава финансов и организационен капацитет за развитието на подобна дейност.

НЕОБХОДИМИ УСЛОВИЯ: допълване капитализацията на съществуващите или първоначална капитализация на нови револвиращи фондове; функциониращи проектни мениджъри (специализирани посредници).

Специализирани общински револвиращи/гаранционни фондове за енергийна ефективност

СИЛНИ СТРАНИ: всички, валидни за държавните фондове, заедно с по-добро познаване на клиентите и по-високо доверие на гражданите в местните власти.

СЛАБИ СТРАНИ: липса на местен капацитет, ограничени възможности за капитализация, неспецифична за общините дейност.

НЕОБХОДИМИ УСЛОВИЯ: техническа помощ за очертаване на изискванията към подкрепяните проекти и структуриране на съответните кредитни продукти в съответствие с БФП и другите функциониращи механизми. Реализиране на допълващ ефект спрямо националните политики.

Финансиране чрез сметките

СИЛНИ СТРАНИ: избягване на авансовото изплащане на инвестиционните разходи; опростена процедура за кандидатстване и одобряване на финансирането; добавяне на плащанията по кредита към съществуващо плащане; вероятен интерес на доставчиците на енергия да предлагат услугата; възможност за интегриране на производство на електроенергия в схемата; обвързване на плащането с имота, а не с кредитополучателя.

СЛАБИ СТРАНИ: необходимост от дългосрочно договаряне на СС с един доставчик; липса на опит в Европа; необходимост от законови промени; по-висока приложимост при отдалени енергоспестяващи мерки.

НЕОБХОДИМИ УСЛОВИЯ: необходими са промени, позволяващи на дружествата за комунални услуги да включат изплащането на заема в сметката на клиента и да обвържат необслужването на този заем с евентуално прекратяване на предоставяните услуги.

Финансиране чрез данък сгради

СИЛНИ СТРАНИ: избягване на авансовото изплащане на инвестиционните разходи; опростена процедура за кандидатстване и одобряване на финансирането; добавяне на плащанията по кредита към съществуващо плащане; вероятен интерес на общините да предлагат услугата при наличие на ресурс за първоначална капитализация; използване на доверието на гражданите в местната власт; обвързване на плащането с имота, а не с кредитополучателя.

СЛАБИ СТРАНИ: липса на опит в Европа, необходимост от комплексни законови промени, включително такива, свързани с урегулирането на възможността за поемане на публичен дълг за частна собственост.

НЕОБХОДИМИ УСЛОВИЯ: необходими са промени, позволяващи на общините да включат изплащането на заема в местните данъци и да обвържат необслужването на този заем с мерки, които да осигурят възстановяването на дължимата сума.

4. ВЪЗМОЖЕН ПОДХОД КЪМ ПОЛИТИКИТЕ

За да бъдат постигнати значими резултати в обновяването на многофамилните жилищни сгради, правителството трябва да разработи и приеме пътна карта за дългосрочно развитие на политиките с постепенно намаляване на безвъзмездното финансиране и въвеждане на система от стимули за участия и наказания при неизпълнение на законови задължения за собствениците на жилища. Примерна пътна карта за реформа на механизмите за сградно обновяване за реализиране на националната цел за сградно обновяване би могла да изглежда по следния начин:

ПЪТНА КАРТА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПОЛИТИКИ ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА МНОГОФАМИЛНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ						
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Механизми за финансиране						
225 млн. лв. с 80% грант (обща инвестиция: 353 млн. лв.) Обно- вена площ в края на 2026 г.- 4,4 млн. кв. м (общо за периода 2021-2026 г.)			847 млн. лв. с 50% грант (обща инвестиция: 1 695 млн.лв.) Обновена площ в края на 2030 г.- 8,6 млн. кв. м (общо за периода 2021-2026 г.)			
Инструмент за безлихвен кредит за са- моучастието (необходим допълнителен ресурс за банкови гаранции и субсидирана лихва)		Безлихвените кредити остават за подоходни децили 3-6, за оста- налите съществуват специализирани кредитни линии с преферен- циални условия от търговски банки с гаранции от Декарбониза- ционния фонд и/или друг инструмент			Безлихвените кредити остават за подоходни децили 3-4, за останалите съществуват специализирани кредитни линии с преференциални условия от търговски банки с гаранции от Декарбонизационния фонд и/или друг инструмент	
Уязвимите домакинства остават със 100% грант с тенденция за намаляване на процента (допълнителен ресурс с възможен източник Социалния климатичен фонд)						
		Създаване на възможност за етажнит собственици да инвестират собствени средства във ВЕИ и използване на приходите/ спестяванията за частично покриване на самоучастието		Задължително постигане на клас А		
				Актуализация на правилата за участие с различни условия и критерии за по-големи и по-малки сгради, задължителни мерки за ВЕИ с възможност за продажба на излишната енергия		
				Разходите за конструктивно и енергийно обслед- ване излизат от схемата за подпомагане, т.е. стават задължение на собствениците (спестен ресурс)		
				60% грант при постигана на почти нулево-енергийна сграда (допълнителен ресурс)		
Промени в законодателството						
Задължение за зелени обществени поръчки при общинско възлагане, изготвяне на стандартни тех- нически спецификации, които да се прилагат в обществените поръчки		Въвеждане на задължително професионал- но управление на етажната собственост и налагане на функцията на „специализиран посредник“			Разработване и прилагане (след гратисен период) на система за наказания при липса на професионално управление и/или неизпълнение на предписанията в пътните карти за сградно обновяване	
Възможност за погасяване на внос- ките чрез данък сгради и/или сметка за електричество		Промени в сертификата за енергийните характеристики и въвеждане на пътни карти за сградно обновяване и цифрови сградни дневници			Въвеждане на изисквания по отношение на екологичния отпечатък на проектите	

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Въвеждане на изисквания по отношение на екологичния отпечатък на проектите		Прилагане на система за данъчни облекчения за собствениците на сгради, инвестиращи в обновяване				
Ефективно осъществяване на контрол и налагане на санкции при прилагане на ЗУЕС	Въвеждане на изискване за обучение на изпълнителите (проектанти и строителни работници) при обществените поръчки					
Контрол на качеството, изграждане на капацитет, комуникация						
Проверка на 10% от обследванията, наказания (глоби и отнемане на лиценз) при некоректно изпълнение			Проверка на 5% от обследванията, наказания (глоби и отнемане на лиценз) при некоректно изпълнение			
Независим контрол на строителните дейности при 10% от проектите, наказания при некоректно изпълнение			Независим контрол на строителните дейности при 5% от проектите, наказания при некоректно изпълнение			
Комуникационна кампания на национално и местно равнище						
Обучения за одитори, проектанти, специализирани посредници, фасилити мениджъри, изпълнители, потребители						
Сертифициране на фирми, предлагащи „обслужване на едно гише“ (вкл. съществуващи вход мениджъри)						
		Мониторинг на изпълнените проекти, награди за най-добри резултати, проверки и наказания при сериозни разминавания от предвиденото				
		Въвеждане на цифрови сградни дневници				

В заключение може да се твърди, че преходът от 100 към 80% грантово финансиране е първа стъпка в правилната посока, но липсата на механизми за осигуряване на съфинансирането и административните затруднения представляват огромен риск, който би могъл да провали бъдещите усилия за дълъг период от време. За преодоляването му е необходимо незабавно да се осигурят подходящите гаранционни механизми за структуриране на **специализирани нисколихвени или безлихвени кредитни линии на търговските банки**, както и да се обособи ролята на **специализирания посредник**, който да съдейства на сдруженията на собствениците на всички етапи от инвестиционния процес. След съответното обучение и потенциално сертифициране тази роля могат да осъществяват съществуващи организации като фирми за професионално управление на етажната собственост, енергийни консултанти и/или ЕСКО, както и сдружения между тях. Без отлагане трябва да бъде стартиран и паралелен процес на въвеждане на пазарно-ориентиран модел за обновяване в жилищния сектор чрез предоставяне на грантове под 50% от стойността на проекта. Той трябва да е подкрепен от банкови кредити с преференциални условия, осигурени чрез субсидирана лихва и публични гаранции, и допълнителна целева помощ за социално-уязвими собственици. Заедно с това трябва незабавно да започне подготовката за въвеждане на всички останали механизми чрез съответните законови промени и работа по структурирането на финансовите продукти с оглед дългосрочната пътна карта и включването на други сегменти на сградния фонд като еднофамилните сгради.

Задължително в съдържанието на проекта следва да се включат хоризонталните мерки (**контрол на качеството, мониторинг на резултатите, обучение и квалификация, комуникационна кампания**) с обособен финансов ресурс в рамките на не по-малко от 6-8% от общия бюджет на проекта. За разработването на тези елементи може и трябва да бъде използван капацитетът на неправителствените организации, браншовите камари и професионалните асоциации, които притежават необходимия ресурс и знания за пълноценно участие в предлаганата реформа.

© Център за енергийна ефективност ЕнЕфект